

I v těchto končinách na podhůří Orlických hor se rodili hrdinové našeho národního obrození druhé poloviny 19. století.

Jak je známe třeba z Jiráskova F. L. Věka.

Všednodenní život tady nepatřil a nepatří k nelehčím. Za obživou odcházelo do světa mnoho šikovných řemeslníků, nejeden kantor, obchodník, stavitel, technici, fandové amatérské hudby, ochotnického divadla. V dosud živých – udržovaných – maloměstských kulisách i v zachovaných roubenkách po okolních obcích může návštěvník pociťovat jakoby pospávající atmosféru z oněch vyhroceně vlasteneckých dob. Přitom se také tady pořád něco v nových časech dělo a děje.

Bly už skoro nad jarem, dobře tři roky to budou, a stejně se v kopcích čerti o víkendů ženili.

Jeden kolega ze sobotní služby si jel za šetřením do Jablonného, druhý zůstal na oddělení, a vtom hláška, že mají, kdesi u Těchotína dopravní nehodu.

Ten první policista tam hned odbočil, jeho následné vyprávění dávají ostatní dodnes – známým, hostům, novinářům – k dobru.

Protahoval se úzkou silničkou, až to dál nešlo, jak byla zapchaná auty. Otevřel dveře a okamžitě přišel o čepici. Byla vánice. Vzápětí měl omrzlou hlavu, omrzlý knír, omrzlé skoro všechno. Přesto řešil zapeklitou situaci, obracel auta. Když naštosovanými vozidly zasklou dopravu uvolnil, majáky na služebním voze

pořád zapnuté, sotva se totiž dalo kupředu i zpátky trochu dohlédnout, zjistil, že mu klekla baterie.

Musel si tedy navíc – skoro potupně – přivolávat odtaž.

• • •

Letohradské policejní oddělení operuje na přírodně i památkami krásném prostoru, ale zároveň jeho pracovní prostředí dokáže – zvláště v zimním čase – ukázat policistům ve služební akci drsnější tvář (na Suchém vrchu nebo v Čenkovicích tančívá teplota kolem minus dvaceti stupňů celkem běžně).

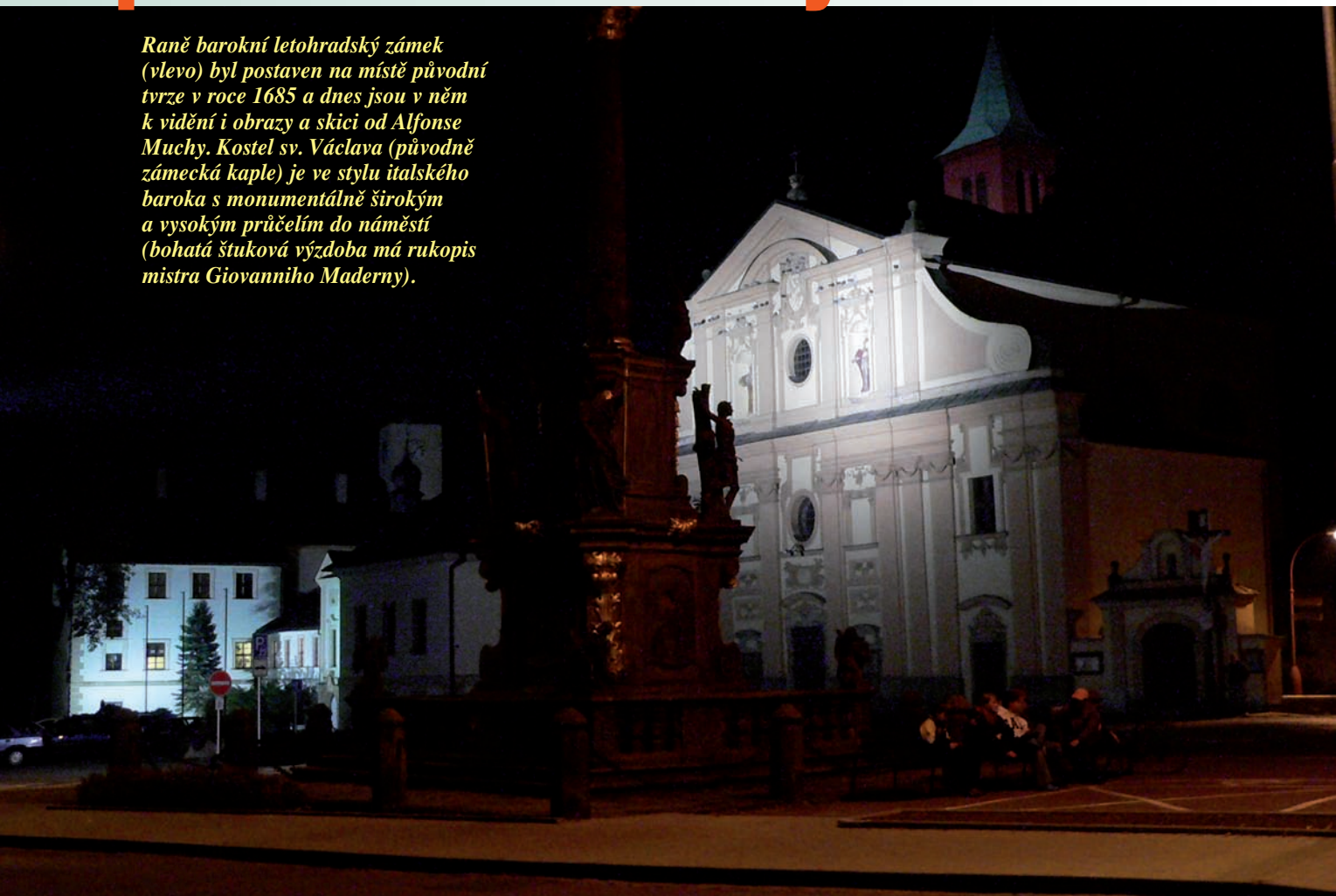
Bývalo tu pět uniform, podobně jako na stanici v Jablonném, a oddělení železniční policie mělo o pár lidí víc. Na Silvestra roku

Tandem nadporučíků – Jiří Chalupník (vpravo) a jeho zástupce Karel Daněk – vede Obvodní oddělení Policie ČR v Letohradě po celé desetiletí existence „malého“ policejního útvaru

Poklid pouze zdánlivý...

Raně barokní letohradský zámek (vlevo) byl postaven na místě původní tvrze v roce 1685 a dnes jsou v něm k vidění i obrazy a skici od Alfonse Muchy. Kostel sv. Václava (původně zámecká kaple) je ve stylu italského baroka s monumentálně širokým a vysokým průčelím do náměstí (bohatá štuková výzdoba má rukopis mistra Giovanniho Maderny).

Živý obraz ze služební recepcy letohradských policistů

K turistickým zajímavostem obvodu (v dlouhé řádce) patří vyhlídková věž na Suchém vrchu (s vyhořelou chatou)...

...nebo příhraniční pevnost Bouda

přetekl. Ona vzala v zoufalství a v nouzi nejvyšší nůž do ruky – a použila jej.

Obvodáci bleskově dorazili na místo činu. Vše bylo očividné, byť smutné. Žena zhroutená v pláči, postižená již k nezachránění. Předtím to byla normální rodinka, on spravoval auta, nijak snad ničím do okolí nevybočovali, přitom se jejich soužití pravděpodobně dlouze „zevnitř“ hatilo.

Soud shledal pro pozůstalou polehčující okolnosti, na vrub domácího násilí, a odsoudil ji s podmínkou. Nebyla a není to žádná klasická kriminálnice.

Nebo koncem devadesátých let: Druh a družka s děckem. On tloukl ji i toho malého člověčka. Až dítě skončilo v nemocnici, museli mu brát 30 centimetrů střeva a soudní znalec jeho zranění označil za stejné jako při těžké dopravní nehodě. Tak dočasný nevlastní otec bezbran-

1997 však oznámili nadřízení Jiřímu Chalupníkovu (tehdy policista na okresním ředitelství), že bude od 1. 1. 1998 šéfovat nově vytvořenému Obvodnímu oddělení Policie ČR v Letohradě.

Takže příští měsíc útvar vzniklý z předchozích tří policejních složek oslaví první deseti letí služebních ochrannářských, pátracích aktivit. A npor. Chalupník je dosud zdejšími vedoucím, ostatně zhruba třetina dnes šestnáctičlenného týmu jsou pamětníci od starotní čáry.

Jejich oddělení je dlouhé – na východě sahá po Orličky, nad nimi Suchý vrch, na jih Čenkovice, přes dvě kouzelná města (Jablonec nad Orlicí a Letohrad) běží k západu za čáru obcí Písečná a Žampach až do dědiny Hlavná (celkem se policisté starají o 13 vesnic). Města mají společně k deseti tisícům obyvatel, venkov hrubým odhadem tucet tisícovek občanů dorovnává.

Z hlediska kriminality patří obvod na policejním okrese Ústí nad Orlicí ke skutečně klidnějším. Alespoň statisticky bez diskuse. Objevovalo se tady i 250 trestních skutků do roka, teď v posledních letech se drží úroveň deliktů těsně nad 150 činy mimo zákon v jednom roce (s objasněností aktuálně 48 %).

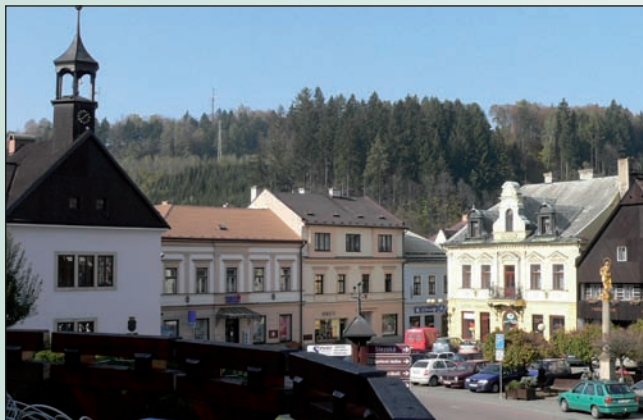
Někdy před pěti lety měli obvodáci ve výčtu vážnějších případů i domácí zabíjačku.

Zaparkovaná technika v lomu v Mistrovicích vykazovala ztráty paliva, proto občasná kontrolní činnost nezaškodí

Rozvádějící se manželé střídavě spolu popíjeli, italskou strunu za domácí zdí rozeznívali, on to více než hrubostí řešil, a opět se do nadějí usmířovali. Až jednou s neshodami – víceméně jednostranně vyvolávanými – pohár

nou ratolest dobil. Dostal nekompromisních osm let. Snad předloni se z výkonu trestu vrátil. Ona se v mezičase odstěhovala pryč, aby na ni nemohl. Stejně si ji v Mejtě našel, zase ji nebezpečně zmaloval – a vrátili ho do cely.

Náměstí v Jablonném nad Orlicí je „venkovsky lidovější“ než to letohradské – těžko však rozsoudit, které je návštěvníky poutavější

Předtím chodil po hospodách, po diskotékách, vyhledával konflikty, vždycky si někoho vybral, vyprovokoval, vybušil. To mu dělalo dobře, to je jeho životní styl, program, koníček. Pustili ho – s podmíněním – předčasně, teď dostane vše – včetně toho „ve výkonu trestu odpuštěného“ – zpátky spolu s novým, vyslouženým flastrem!

Tolik na dokreslenou k poklidnému rajonu letohradských policistů.

● ● ● **PÁJÍMAVOSTI K LETOHRADU:**

● Letos již počtvrté figurovalo město v kulturních zprávách jako metropole literatury faktu v České republice. Vždy s novým školním rokem, s nástupem podzimu se na letohradský zámek sjíždějí renomovaní autoři objektivních, důkazy doložených historických příběhů. Ohlížejí se za uplynulým rokem, debatují s místními příznivci literárního žánru. Letos se mimo jiné hodně mluvilo o významu historické šlechty pro vývoj naší státnosti, pro obraz konkrétních odpovědností rodů i jednotlivců třeba i za morální ovzduší kolem nás.

● Jejich setkání podporuje město i kraj. A lze očekávat, že velmi agilní – přestože věkem řady tvůrců poměrně seniorský – kolektivní člen Obce spisovatelů bude v Letohradě nadále jako doma. Zdejší dějiny a památky k podobným schůzkám vyložené pasují.

● Pojmenováním je Letohrad mladý („vznikl“ 16. srpna 1950), ale zmínky o předchozím názvu Kyšperk jsou již v kronice Zbraslavského kláštera k roku 1308 (takže v roce, který máme za dveřmi, budou Letohradští oslavovat sedmsetletí jejich sídla!).

● Letohrad je rovněž tradičně dějištěm mnoha dalších kulturních a sportovních společenských, ne-li přímo spolkových, událostí. Nově se o něm začíná hovořit jako o Městě cyklostezek.

● Speciální štreku z Ústí nad Orlicí do Letohradu, otevřenou „s fanfárami“ počátkem září, si první sobotu za obtížného počasí projelo 380 bicyklistů, v neděli pak 2 300 nadšených vyznavačů šlapacích strojů (naštěstí policisté v posledních letech neevdují mezi sportovci na kolech větší neukázněnost či s tím související závažnější nehody).

● ● ● **NĚCO MÁLO POZNÁMEK KE DRUHÉMU Z OKOUZLUJÍCÍCH MĚST V PŮSOBNOSTI POLICEJNÍHO OBYVODU LETOHRADSKÉHO:**

● Jablonné nad Orlicí, ležící na soutoku řeky Tiché Orlice a Orličkovského potoka, se pod označením Gablonu prvně objevuje v análech

ze 13. století. Tehdy kolonizoval pohraniční prales (za vlády Přemysla Otakara II.) rod Drslaviců. Mohl by o tom vyprávět více než 700 let starý – památný – dub od školy při silnici na Jamné a Těchotín.

● Za příležitostnou návštěvu rozhodně stojí náměstí podhorského městečka, které vypadá jako malebná skládáčka domků roubených, empírových, s barokním štítem, s klasicistním čelem.

● A v restauraci Formanka v patrovém domě s dřevěnou pavlačí, U černého medvěda řečeném, nabízejí dost dobrou hrachovku s uzeným...

● ● ●
V obvodní policejní partě jsou tři zkušení padesátníci (nejstarší je v uniformě 36 let), převládá střední věk (vedoucí má dvadvacetiletou praxi), mají i akční začínající ochránce zákona. Ozdobou jsou dvě sotva třicetileté policistky. Chlapi na ně příliš ohledy neberou (ve službě jsme si všichni rovni) a mladé ženy si vůči kolegům – prý – také dovedou servítky (nejen slovníkem) nebrat.

Nejčastějším, zlobivým či bolavým, pracovním zadáním bývají krádeže, vloupáčky, řízení bez řidičského oprávnění (často se řeší ve zkráceném řízení). Poslední dobou „houstne“ domácí násilí, mnohdy v nečekaných projevech a vazbách.

V létě měli třeba policisté nahlášenou dopravní nehodu manželského páru. Řídila ona a zjistilo se, že on jí strhnul volant, chtěl se s ní – chtěl je – zabít. Skončil ve vazbě. Vyšetřovalo se a dohledávalo, začalo to vyhlížet na problém narůstajícího domácího násilí.

Mezitím chlapi pustili a hned večer naháněl vlastní ženu s nožem. Vrátili ho za mříže...

● ● ●
V Letohradě, stejně jako leckde jinde, mají „v péči“ několik „svých“ firem. Dá se připo-

Pokud se zrovna ve vodách Kunčického rybníka nepytlačí, může preventivní obhlídka praporčíků Terezy Jiráské a Tomáše Kacálka vyhlížet skoro melodramaticky

Obzvláště v zimě jsou setkání policistů s Horskou službou Orlických hor (se sídlem v Cenkovicích) pro služební zásahy téměř nezbytná – náčelník oblasti Josef Šifra má pro policejní práci pochopení, „Horská“ sama musí často vystupovat jako „police hor“

menout třeba kauza – řekněme – Nenechavý nutkavý chodec:

Chlapík, kterému je v současnosti kolem 40 let, od mládí s neposednými rukama, věčně něco někde otáčel. Z domova ho pro ostudu napořád opakovanou vyhodili. Tak bydlel chvíli u známého, ale ten ho vbrzku taky vystěhoval. Chodec se k němu vrátil tajně a nepozván – a i to zaopatření mu po svém vrátil. Ukradl mu slipy a vajíčko! Víc snad nenašel nebo se mu nic jiného nehodilo.

Dostal za to – jako nenapravitelná recidiva – půl roku natvrdo. Až ho i policisté skoro litovali.

Vždycky po návratu z krimu sliboval bezmála hory doly, pravda, s drobnými výhradami. K podzimku například tvrdil, že to do jara vydrží, ale jak začne sluníčko, kroutil se, tak to já musím jít, nevím, kde se to ve mně bere.

A zase táhl blížkým krajem, do chat, krámů, hospod vstupoval za tmy a vzpupně, násilně. A opět končil mimo svobodu.

Nyní kupodivu seká latinu snad dva roky. Sociálka, či kdo moudrý, z něj udělal správce ubytovny a v Chodci se probudila vícestranná zodpovědnost.

Místní znalost je pro policisty za všech

O letohradském Muzeu řemesel se praví, že je plochou 720 metrů čtverečních největší svého druhu v ČR – a jeho význam dosahuje evropského formátu

Stanovisko starosty Letohradu Petra Fialy k policii:

Osobně práci obvodního oddělení Policie ČR – na počet lidí, které mají, na možnosti, které mají, a na plochu, kterou obhospodařují – hodnotím kladně. Tím, že tady máme i čtyři lidi městské policie, je pro ně i větší šance být jinde v terénu než jenom v Letohradě. Vědí, že při výjezdu z města tu má kdo zasahovat. Myslím si, to je ale problém nejspíš celé republiky, že policistů ve službě by mohlo být víc – zvláště pokud, jako zrovna u nás, mají pole působnosti až 30 kilometrů od Letohradu a k tomu starost o další město, Jablonné nad Orlicí, kde vlastní policie není. Navíc občas zaslechnu hlasy, že by mohlo dojít i ke zrušení místního oddělení, což si vůbec nedovedu představit. To by byl vážný problém.

Kolem městské policie se rovněž diskutuje – i mezi obyvateli, kde jsou jejich příznivci, ale i odpůrci. Já si taky jedenáct měsíců utvářím názor a neustále víc se mi potvrzuje, že sem strážníci patří. Bez nich by město stěží zvládalo třeba pořádek kolem dvou tanečních klubů, odkud lidi volají co chvíli s nějakým problémem. Kdyby městská policie nebyla a hlídka republikové policie se právě pohybovala někde na výjezdu, tak v podstatě není kdo by situaci řešil.

Kulturních a sportovních akcí, u kterých strážníci asistují, je tady víc, dále zabezpečují po ránech přechody dětí do školy, běžně se pohybují v dopravní problematice. Na to, že jsou čtyři, jsou hodně vidět, obsáhnou velké penzum práce. A pro šestitisícové město, jako je Letohrad, jsou tak akorát. Kdyby byli plus dva, bylo by to ovšem určitě ještě lepší.

Spolupráce mezi policiemi a městem se v posledním čase jasně zlepšila. Každý týden mám s velitelem městské policie radu, na které rozebíráme, co se událo a určujeme si priority do následujícího týdne. I s vedoucím obvodního oddělení panem Chalupníkem se vidíme každý týden – jako člen rady má veškeré informace o dění na radnici z první ruky.

Přesto si do nového roku přeju, aby se součinnosti obou policí dál zlepšovaly. A především – vlastně – mám přání, aby Obvodní oddělení P ČR bylo – tisíciprocentně – zachováno! Popřípadě, aby – to bude asi trochu idealistický sen – ministerstvo vnitra v rámci všech reforem, redukcí, Schengenů, kdy bude stahovat lidi z hranic a podobně, posílilo podobné útvary, jako je ten zdejší letohradský. Aby bylo s kým na rozlehlé ploše sloužit.

okolností výborná, ale někdy známosti s přestupci řádů komplikují udílení – a vymáhání – postihů za chybné kroky ve věcech veřejného pořádku nebo dopravy. Proto je dokonce určitou výhodou letohradských policistů, že z nich někteří dojíždějí – ze Žamberku, Dobručky, Lanšperku, z Libchav, Ústí. „Nemístní“ četník může důrazněji řešit nesrovnalosti.

Přitom, když se před třemi lety na fotbalovém derby s Náchodem strhl po městě binec a šéf potřeboval každou ruku nohu, bylo – stálo se sjet – kompletní oddělení k pořádkové akci do půl hodiny (s jedinou výjimkou partáka na dovolené)!

„lyžič“, neformálně u Běhu Terryho Foxe (policisté – jako osobní příspěvek městu – ze svého volna zajdou hlídat křížovatký pro bezpečný pohyb zúčastněných běžců i cyklistů – ti jedou až do Lukavice), při mnoha jiných příležitostech.

S „měšťáky“ koordinují Chalupníkoví lidé i zásahy kolem dopravní problematiky. Na celý policejní okres je pět šest policistů dopravků a tak se zhusta stává, že u některých nehod městská policie nahradí obvodáky vytižené zásahem na druhém konci svěšeného úseku země.

Kontakty a výpomoc přímo chvályhodně rozvíjí policie s Horskou službou, najmě během zimy. Do vyloupené chaty ve vyšších a nedostupných polohách lze proniknout za pátráním jediné pomocí sněžného skútru záchranářů – a hodí se i jejich prostory v mrazivém čase vstřícně poskytnuté k prvním šetřením a výslechům.

Vlastně věčně je co řešit. Na silnici od Šedivce na Žamberk neubývá nejčernějších nehod. Někde mizí nafta ze strojů, jinde (cit. z Letohradského zpravodaje) neznámý pachatel přelezl drátěný dva metry vysoký plot sběrných surovin. Psa, který měl hlídat areál firmy, zavřel do kotce a potom se vydal bezostyšně vykrást buňku, ze které odcizil pokladnu a kovový trezor. Netrvalo však dlouho a policisté z Letohradu společně s pracovníkem kriminální služby zjistili, že tento trestný čin spáchali dva pachatelé, proti kterým již vyšetřovatel vede trestní stíhání. Pokladnu pachatelé dobrovolně vydali, ale trezor museli policisté vylovit z řeky pod mostem v obci Červená, neboť tam jej oba výtečníci odvezli a chtěli ukrýt „pod hladinou“.

● ● ●

Když jsme se vraceli do Letohradu v druhém půli října fotografovat, sněh, který bychom rádi v prosincovém vydání Policisty předvedli, jsme předešli o necelých čtrnáct dní. Zastihli jsme však čerstvý „důkaz poklidné rozmanitosti“ práce letohradského policejního obvodu.

V Dřevotvaru v Jablonném nad Orlicí se v noci z pátku na sobotu (jste-li pověřiví, tak na 13. 10.) loupilo. Nočním hlídači někdo tak dlouho házel kamínky na okno, až se strážce vyšel podívat ven. Tam na něj vletěl dva neznámí pachatelé. Nastříkali mu do očí slzný plyn, spoutali mu ruce, na hlavu navlékli igelitovou tašku s nychytaným otvorem pro dýchání. Přitom mu ústa zalepili lepicí páskou, stejným prostředkem měl hned omotanou, zataženou i tašku kolem krku.

Pak ho, s hlavou jako od mumie, vtáhli do provozního prostoru malé fabričky. Zbytek lepicí pásky měl vzápětí navíc obmotané nohy – a zůstal tam ležet vlastního osudu ponechán.

Lotři prošli vrátnicí, vzali si klíče od administrativní budovy, cestou odcizili z místnosti údržbáře rozbrušku a v přízemí ředitelství prohledali podnikovou prodejnu. V patře vypálili dveře do kanceláří, i ty pečlivě prohledali. Zmizelo padesát tisíc na hotovosti. V závěru zkoušeli otevřít firemní trezor, což se jim nepovedlo, prozíravě získaná rozbruška zadání nezládla, a tak odešli.

Na místě činu se zlotřilci činili přes dvě hodiny (odhadem od 01:30 do 03:50). Obvodáci byli poslázi u vloupání první. Přivolali kolegy ze služby kriminálky a vyšetřovačky. Pátrání pokračuje...

Jaroslav KOPIC
Foto Václav ŠEBEK

Nejen prací živ je člověk, proto policisté z Letohradu jedenkrát za měsíc protáhnou pravidelnou radu na delší posezení. V září jeli do Litic ke kolegovi na chatu s velkým pozemkem. Postavili hangár a grilovalo se do svítání.

Dříve cestovali na přehrady Pastviny, na myslivecké sídlo, do hospůdky v Mistrovích, do Čenkovic ke kiosku u minigolfu, pět let po sobě i na lyže, někdo do běžkařské stopy, jiný na sjezdovku. Na souhrě týmu se takové „akcičky“ musejí projevit.

Výrazná součinnost je nezbytně s letohradskými městskými policisty, při květnové po kraji doširoka vyhlášené Kopečkové pouti, u fotbalu, u přeboru v biatlonu na kolečkových